

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΣΤΗ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑ ΤΗΝ 1^Η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Χαιρετίζουμε την πρωτοβουλία της Πορτογαλικής Προεδρίας να θέσει στις προτεραιότητές της και την προώθηση της συζήτησης για τη χρήση των σύγχρονων τεχνολογικών συστημάτων στα εξωτερικά σύνορα με πλήρη σεβασμό των κάθε είδους Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η πρωτοβουλία αυτή τείνει, όπως είναι ευνόητο, μεταξύ άλλων και στην αντιμετώπιση του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης και δη της λαθρομετανάστευσης. Στο σημείο όμως αυτό θα ήθελα να κάνω τις ακόλουθες επισημάνσεις, τις οποίες διαχρονικά έχει υιοθετήσει η Ελλάδα:

- Πρώτον, η αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης και των επιπτώσεών της δεν είναι μόνο θέμα ασφάλειας για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Είναι βεβαίως και αυτό. Είναι όμως, και μάλιστα πρωτίστως, θέμα ανθρωπιστικό, θέμα Δημοκρατίας, θέμα Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Είναι αδιανόητο για κάθε σύγχρονη Δημοκρατία - άρα και για κάθε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης - ν' ανέχεται καθ' οιονδήποτε τρόπο τη δράση δουλεμπόρων, την διακινδύνευση της ζωής των ανθρώπων, το φαινόμενο της μαύρης εργασίας που συνεπάγεται η λαθρομετανάστευση και η παράνομη παρουσία υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφός του.
- Δεύτερον – και κατά συνέπεια – η ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων στηρίζεται και στην γενικευμένη και αποδοτική χρήση των υπαρχουσών τεχνολογιών, βεβαίως υπό τον αυτονόητο όρο του πλήρους σεβασμού όλων, ανεξαιρέτως, των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Για το λόγο αυτόν η Ελλάδα συμβάλλει ενεργά – πάντοτε υπό τον προαναφερόμενο αυτονόητο όρο του πλήρους σεβασμού των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – στην ανάπτυξη, μέσα στους κόλπους της Ε.Ε., των νομοθετικών τεχνικών (VIS, SIS II, FRONTEX) και οικονομικών προσπαθειών (Ταμείο Εξωτερικών Συνόρων), ιδίως της τελευταίας διετίας. Θα εξακολουθήσει δε να βαδίζει με συνέπεια και στο μέλλον προς την ίδια κατεύθυνση.
- Τρίτον, πλην όμως, τέτοιες πρωτοβουλίες που στηρίζονται αποκλειστικά – ή έστω κατά κύριο μέρος – στη χρήση της τεχνολογίας για την ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων δεν είναι σε θέση ν'

αντιμετωπίσουν, με την απαιτούμενη αποτελεσματικότητα, φαινόμενα όπως η λαθρομετανάστευση και οι συνέπειές της, όπως τις προδιέγραψα, ιδίως όταν αυτή αναπτύσσεται και δια των θαλασσίων συνόρων. Χώρες όπως π.χ. η Ελλάδα, η Ιταλία, η Κύπρος, η Μάλτα, έχουμε πλήρη συνείδηση αυτής της αλήθειας. Όπως έχουμε μπροστά μας την επώδυνη εμπειρία της, μέσω των συνόρων αυτών, ραγδαίας αύξησης της λαθρομετανάστευσης, ιδίως τον τελευταίο καιρό, με όλες τις εντεύθεν συνέπειες, τόσο σ' επίπεδο ασφάλειας όσο και, κυρίως, σ' επίπεδο διασφάλισης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και αποφυγής της εκμετάλλευσης του ανθρώπου από τον άνθρωπο, η οποία συνιστά πραγματικό πλήγμα για την Δημοκρατία και τον Πολιτισμό μας.

- Τέταρτον, μπροστά σ' αυτές τις προκλήσεις, η Ε.Ε. δεν μπορεί να μένει ικανοποιημένη από μία απλή διαχειριστική αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογικών συστημάτων στα σύνορα εκείνα, όπου τούτο είναι εφικτό. Κάτι τέτοιο, όπως ήδη τόνισα, θα ήταν και ανεπαρκές και ανεδαφικό. Με ρεαλισμό και ειλικρίνεια όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης – χωρίς διαχωρισμούς σε «βορά» και «νότο», χωρίς στείρες υπεκφυγές, διότι, δήθεν, κάποιους τα προβλήματα αυτά δεν τους αφορούν – οφείλουμε, ιδίως στην πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, να δούμε κατάματα τι σημαίνει η ύπαρξη εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ποιες είναι οι αντίστοιχες υποχρεώσεις καθενός μας αλλά και της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και τούτο διότι είναι προφανές, όχι μόνο για το αιώτερο αλλά και για το άμεσο μέλλον, ότι κάθε κράτος-μέλος αλλά και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να λάβει τα απαιτούμενα θεσμικά και οικονομικά μέτρα φύλαξης των ευρωπαϊκών εξωτερικών συνόρων και οργάνωσης της δύναμης εκείνης που θα είναι ειδικώς προς τούτο επιφορτισμένη, ανάλογα μάλιστα με την ιδιομορφία κάθε συνοριακής περιοχής. Υπό τα δεδομένα αυτά κάθε κράτος-μέλος, έναντι της κοινής προσπάθειας, θα είναι υπόλογο, με τις αντίστοιχες κυρώσεις, να εκπληρώσει τις ανειλημμένες υποχρεώσεις του. Αλλά και τρίτα κράτη, που είτε θέλουν να διατηρούν απλώς καλές σχέσεις με την Ε.Ε., είτε – και εδώ πολύ περισσότερο – φιλοδοξούν να γίνουν μελλοντικά μέλη της, οφείλουν ν' αντιληφθούν ότι η μη τήρηση, από την πλευρά τους, στοιχειωδών

κανόνων του διεθνούς δικαίου – ιδίως για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
– σε θέματα μετανάστευσης θα επισύρει τις προβλεπόμενες κυρώσεις.

Και για να συνοψίσω: Μόνο με τη συνολική αντίληψη περί εξωτερικών ευρωπαϊκών συνόρων, η οποία λαμβάνει υπόψη της όλες τις παραμέτρους του τι σημαίνει στην πραγματικότητα η ύπαρξη, φύλαξη, και προστασία τους, μπορεί να οδηγηθούμε και σ' ένα χρήσιμο και αποτελεσματικό κοινό μοντέλο ολοκληρωμένης διαχείρισής τους. Λόγω δε της τεράστιας σημασίας του μοντέλου αυτού για το μέλλον της Ε.Ε. γενικότερα, η δημιουργία του δεν είναι δυνατό να θυσιασθεί σε κοντόφθαλμες λογικές οικονομικού κόστους ή, δήθεν, γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων.